

Når fagligheder mødes: Teknologiforståelse som forhandling og udvikling

Hvordan opstår teknologiforståelse som faglighed i mødet med eksisterende professionsfagligheder? Dette spørgsmål er omdrejningspunktet i to artikler, som undersøger, hvordan undervisere i læreruddannelsen forholder sig til teknologiforståelse – både som ny faglighed og som praksis:

”Hvordan bliver teknologiforståelse til i mødet med eksisterende fagligheder” (Georgsen M. , et al., 2023).

”Digital kompetenceudvikling gennem udviklingslaboratorier” (Georgsen M. , Jørnø, Petersen, & Tafdrup, 2023).

Artiklerne belyser dels, hvordan undervisere positionerer sig i forhold til teknologiforståelse og egen faglighed, dels hvordan udviklingslaboratorier kan fungere som ramme for kompetenceudvikling og faglig forhandling.

Med afsæt i analyser af konkrete kompetenceudviklingsforløb og laboratorieformater tilbyder artiklerne værdifulde indsigter, der kan inspirere arbejdet med teknologiforståelse i andre professionsuddannelser – herunder social- og sundhedsfaglige kontekster.

Faglige møder med teknologiforståelse – mellem ready-made og in the making

I artiklen ”Hvordan bliver teknologiforståelse til i mødet med eksisterende fagligheder” (Georgsen M. , et al., 2023) undersøges tre kompetenceudviklingsforløb i teknologiforståelse, der fandt sted inden for rammerne af projekt ”Teknologiforståelse i uddannelse af lærere og andet pædagogisk personale” (Georgsen, Slot, Lykke, Qvist, & Jensen, 2022). Artiklens fokus er at analysere, hvordan undervisere fra forskellige fagområder møder teknologiforståelse med divergerende antagelser om egen faglighed og den nye teknologiforståelsesfaglighed.

Med Bruno Latours (Boer, Molder, & Verbeek, 2020) begreber ready-made science og science in the making som analytisk ramme, påvises det, hvordan nogle undervisere betragter deres faglighed som fastlagt og teknologiforståelse som et supplement, mens andre åbner for gensidig faglig udvikling.

Tre cases illustrerer dette:

- Billedkunst: Teknologiforståelse integreres som en udvidelse af eksisterende praksis, fx gennem algoritme-tematisering i visuel produktion. Her ses en ready-made-tilgang til teknologiforståelse, men en in the making-tilgang til egen faglighed.
- Håndværk og design: Undervisere bevæger sig fra at se teknologi som ”værktøj med strøm” til at erkende, at teknologiforståelse kan transformere fagets praksis og epistemologi. Her ses en bevægelse fra ready-made til in the making – både i forhold til teknologiforståelse og egen faglighed.
- Matematik: Gennem samskabelse udvikles et ”fælles tredje”, hvor både teknologiforståelse og matematik transformeres i mødet med hinanden. Her betragtes begge fagligheder som in the making, og fagudvikling sker i et dynamisk samspil.

Disse møder viser, at teknologiforståelse bedst udvikles, når både den nye teknologiforståelsesfaglighed og den eksisterende faglighed betragtes som in the making – en dynamisk og forhandlingspræget proces.

Udviklingslaboratorier som metode til kompetenceudvikling

Den anden artikel ”Digital kompetenceudvikling gennem udviklingslaboratorier” (Georgsen M. , Jørnø, Petersen, & Tafdrup, 2023) undersøger udviklingslaboratorier som format for kompetenceløft i teknologiforståelse.

Laboratorierne er tænkt som eksperimenterende rum, hvor undervisere kan undersøge og afprøve teknologier i relation til egen faglighed. Artiklen viser, at laboratorierne fungerer bedst, når deltagerne engageres i artikulationsarbejde – dvs. aktivt medskaber formatet og dets indhold.

Koordinatorerne, der planlægger og faciliterer laboratorierne, oplever stor faglig udvikling, mens deltagernes udbytte afhænger af graden af involvering og mulighed for refleksion. Laboratorierne rummer altså potentiale for at skabe praksisnære, undersøgende læringsrum, men kræver tydelig facilitering og organisatorisk opbakning.

Relevans for social- og sundhedsfaglige uddannelser

Artiklernes indsigter er direkte overførbare til SOSU-uddannelserne, hvor teknologiforståelse skal integreres i eksisterende fagligheder. Det kræver:

Faglig åbenhed: Undervisere og fagpersoner må være villige til at forhandle og udvikle egen faglighed i mødet med teknologi.

Praksisnære formater: Udviklingslaboratorier kan understøtte kompetenceudvikling, hvor teknologi kobles til konkrete omsorgssituationer.

Refleksiv tilgang: Teknologiforståelse skal ikke blot implementeres, men udvikles i samspil med faglig praksis og borgerperspektiver.

Teknologiforståelse i velfærdsprofessionerne kræver altså mere end teknisk viden – det kræver faglig forhandling, refleksion og praksisudvikling. Erfaringer fra læreruddannelsen viser, at dette bedst sker i åbne, undersøgende læringsrum, hvor fagligheder mødes og udvikles i fællesskab.

Referencer

Boer, B. d., Molder, H. t., & Verbeek, P.-P. (24. December 2020). Understanding science-in-the-making by letting scientific instruments speak: From semiotics to postphenomenology. Hentet fra Sage Journals: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0306312720981600>

Georgsen, M., Jørnø, R. L., Rehder, M. M., Andersen, L. B., Buhl, M., Hjorth, M., . . . Nørgård, R. T. (2023). Hvordan bliver teknologiforståelse til i mødet med eksisterende fagligheder? Tidsskriftet Læring og Medier (LOM)(28).

Georgsen, M., Jørnø, R., Petersen, L., & Tafdrup, O. (2023). Digital kompetenceudvikling gennem udviklingslaboratorier. Tidsskriftet Læring og Medier (LOM)(27).

Georgsen, M., Slot, A. H., Lykke, M., Qvist, M. S., & Jensen, L. V. (31. 3 2022). Teknologiforståelse i uddannelse af lærere og øvrigt pædagogisk personale. Hentet fra UC Viden - Professionshøjskolernes Videndatabase: <https://www.ucviden.dk/da/projects/teknologiforst%C3%A5else-i-uddannelse-af-l%C3%A6rere-og-%C3%B8vrigt-p%C3%A6dagogisk-p-7>